

Dosarul nr. 2ra-927/20

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud. A. Procopișina)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Stănilă, D. Corolevschi)

ÎNCHEIERE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valentina Copceac și avocatul
Igor Țurcanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Copceac
împotriva Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț, Primăriei Bădragii
Vechi, raionul Edineț cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune,
împotriva deciziei din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 13 mai 2019, Valentina Copceac a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț, Primăriei Bădragii
Vechi, raionul Edineț, solicitând încasarea de la pârâți a prejudiciului cauzat prin
infracțiune de către persoana iresponsabilă Piotr Cucu în sumă de 4900, 00 de lei,
inclusiv a 4440,00 de lei, costul a 5 m³ de lemn specie tare, suma de 410,00 lei,
costul a 8 lacăte a câte 35,00 de lei pentru bucată, 80, 00 de lei, costul a 2 metri de
plasă de metal a câte 40 de lei metru și 50 de lei, costul a un metru de gard de ștafetă
distrus, a prejudiciului moral în sumă de 10000 de lei, cauzat prin infracțiune de
către persoana iresponsabilă Petru Cucu, a cheltuielilor de transport în sumă de
783,00 de lei, suportate în cadrul procesului penal, a cheltuielilor pentru xerocopii
în sumă de 18,00 lei, suportate în cadrul procesului penal, compensarea cheltuielilor
de asistență juridică în mărime de 2400, 00 de lei în instanța de apel suportate în
cadrul procesului penal, compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezentul
proces.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, persoana lipsită de capacitate de
exercițiu Piotr Cucu a fost învinuit de faptul că, în perioada 22 ianuarie 2016-29
ianuarie 2016 a pătruns în gospodăria sa din satul Bădragii Vechi, raionul Edineț și
a sustras 5 m³ de lemne, i-a deteriorat 8 lacăte agățătoare, 2 m de plasă metalică de
la gard și gardul din lemn, cauzându-i un prejudiciu material în sumă de 4160 de lei.
Acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în prevederile art. 186 alin. (2) lit. c)
și d) Cod penal. Prin sentința din 07 septembrie 2019 a Judecătoriei Edineț a fost
încetat procesul penal în privința lui Piotr Cucu intentat în baza art. 186 alin. (2) lit.
c) și d) Cod penal, în temeiul art. 499 alin.(3) Cod de procedură penală, din motiv

că fapta nu a fost comisă de inculpat. Totodată, s-a dispus înștiințarea Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț despre necesitatea întreprinderii măsurilor de ocrotire corespunzătoare în privința lui Piotr Cucu. Prin decizia din 21 septembrie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a fost admis apelul procurorului în procuratura Edineț, Vladimir Chistruga și a părții vătămate Valentina Copceac și a fost casată sentința primei instanțe cu adoptarea unei soluții noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și în corespundere cu art. 23 alin. (1) Cod penal, Piotr Cucu a fost liberat de răspunderea penală în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, cu încetarea în privința lui a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, din motiv că există circumstanțe care exclud urmărirea penală. În temeiul art. art. 99-100 Cod penal, în privința lui Piotr Cucu au fost aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prin internarea lui în instituția psihiatrică cu supraveghere obișnuită. În temeiul art. 225 alin. (3), 387 alin. (3) și 397 pct. 1) Cod procedură penală, acțiunea civilă inițiată în procesul penal de către partea vătămată Valentina Copceac s-a admis în principiu, lăsându-se spre soluționare în ordinea procedurii civile.

Reclamanta a afirmat că, în partea motivată a deciziei instanța de apel s-a constatat că, în baza cumulului de probe verbale și cele scrise administrate, ce au fost supuse unei cercetări suplimentare în instanța de apel, a constatat în temeiul art. 498 Cod procedură penală ca fiind dovedită comiterea de către Piotr Cucu a faptei prejudiciabile de sustragere pe ascuns în perioada 22- 29 ianuarie 2016, prin pătrundere în alt loc de depozitare din gospodăria Valentinei Copceac, amplasată în satul Bădragii Vechi, raionul Edineț și a 5 m³ de lemne, deteriorându-i opt lacăte agățătoare, doi metri de plasă metalică de la gard și gardul din lemn, prin ce i-a cauzat daună materială considerabilă în sumă de 4160 de lei, ce conține elementele infracțiunii, prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal. Cu privire la acțiunea civilă, instanța de apel a menționat că, recuperarea daunei materiale cauzată de Piotr Cucu prin fapta comisă și cheltuielile de judecată suportate de către Valentina Copceac în legătură cu respectiva cauză penală, prin aplicarea dispozițiilor art. art. 225 alin. (1), 229, 385 alin. (1) pct. 10) și 387 și 397 pct. 1) Cod de procedură penală, a dispus admiterea în principiu a acțiunii civile inițiate în procesul penal, lăsând-o spre soluționare în ordinea procedurii civile. În motivare, instanța de apel a reținut că, în sensul art. 1408 alin. (1) Cod civil, pentru prejudiciul cauzat de o persoană lipsită de capacitate de exercițiu răspunde tutorele sau instituția obligată să o supravegheze dacă nu demonstrează că prejudiciul s-a produs nu din vina lor, iar potrivit art. 24 alin. (1) Cod civil în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate fi instituită, prin hotărâre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei. La materialele cauzei penale lipsesc date ce ar confirma instituirea în privința lui Piotr Cucu a tutelei sau curatelei, fapt confirmat în ședința instanței de apel de către reprezentantul desemnat al Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț, I. Petrovici. În situația creată, instanța de apel a indicat că fiind lipsit de posibilitatea de a se expune asupra cerințelor de ordin civil formulate de către Valentina Copceac a lăsat ca să fie soluționate în ordinea procedurii civile. Decizia din 21 septembrie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a devenit

irevocabilă, la expirarea termenului de 30 zile pentru contestare în instanța de recurs, deoarece nu a fost contestată de nici un participant la procesul penal.

Reclamanta a declarat că prejudiciul cauzat prin infracțiune reprezintă 4900,00 de lei, care se compune din 4440,00 lei costul a 5 m³ lemn specie tare. Prin scrisoarea nr. 162 din 04 iulie 2018 a ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Edineț” se atestă costul unui metru cub de lemn specie tare (stejar) 888 de lei. Astfel, prejudiciul cauzat prin infracțiune în sumă 4900,00 lei pe lângă suma de 4440,00 lei mai include în suma de 410,00 de lei, costul a 8 lacăte a câte 35,00 de lei și 2 metri de plasă de metal a câte 40 de lei metru, pentru un metru de gard de ștafetă distrusă - 50,00 de lei. În ceea ce privește prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, reclamanta l-a estimat la suma de 10000,00 de lei. La fel, a pretins suportarea în cadrul procesului penal a cheltuielilor de transport, în sumă de 783,00 de lei, pentru xerox - 18,00 lei, pentru asistența juridică în instanța de apel - suma de 2400,00 de lei.

De asemenea, a indicat că, în procesul penal reprezentantul legal al inculpatului Piotr Cucu, a fost desemnat Ion Petrovici în baza delegației a Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț, care a confirmat că în privința lui Piotr Cucu nu a fost instituită tutelă sau curatelă. Piotr Cucu nu poate conform legii să răspundă în mod civil pentru prejudiciul cauzat, deoarece instanța de apel a stabilit că, fiind comisă fapta prejudiciabilă de către Piotr Cucu, a fost liberat de răspunderea penală, fiind aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical prin internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Or, prin raportul de expertiză psihiatrico-legală nr. 357-a-2016 din 02 august 2016, Piotr Cucu a fost diagnosticat cu XXXXX, în perioada comiterii infracțiunii ce i s-a imputat, fiind în stare bolnăvicioasă, neputându-și da seama de acțiunile sale criminale și necoordonându-le, necesitând tratament în spitalul de psihiatrie în baza generală, fapt confirmat și prin certificatul eliberat de medicul psihiatru, conform căruia Piotr Cucu se află la evidența psihiatrului cu diagnoză XXXXX. Conform caracteristicii eliberate de către primăria sat. Bădragii Vechi, raionul Edineț, Piotr Cucu manifesta un comportament inadecvat, cu unele dereglări, fiind înregistrate observații în privința sa. În opinia reclamantei, pârâții sunt responsabile pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune de către Piotr Cucu, persoană iresponsabilă, conform art. 1408 alin. (1) Cod civil, deoarece nu au putut să nu cunoască despre starea de iresponsabilitate a lui Piotr Cucu, despre necesitatea de a institui tutelă asupra lui, însă nu au întreprins acțiuni de instituire a tutelei, chiar dacă acțiunile date derivă din competențe legale stabilite prin lege.

La 21 august 2019, în cadrul ședinței de judecată, reclamanta a înaintat cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea cheltuielilor de transport în mărime de 1882 de lei, a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 4500 de lei, cheltuielile pentru xerox în sumă de 282 de lei, a cheltuielilor pentru scrisoare recomandată în sumă de 7 lei, 50 bani, a pagubei materiale în sumă de 4980 de lei, a prejudiciului moral în sumă de 10000, 00 de lei, în total suma de 21640 de lei.

Prin hotărârea din 07 octombrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Copceac și s-a încasat în mod solidar de la Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț și Primăria Bădragii Vechi, raionul Edineț în beneficiul Valentinei Copceac prejudiciul

cauzat prin infracțiune de către persoana iresponsabilă Piotr Cucu în sumă de 4900, 00 de lei, prejudiciul moral în mărime de 3000 de lei și cheltuielile judiciare suportate: cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 4500 de lei, cheltuielile de transport în sumă de 984,00 de lei, cheltuielile pentru xerox în sumă de 253,50 de lei; Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț și Primăria Bădragii Vechi, raionul Edineț au fost eliberate de la plata taxei de stat.

Prin decizia din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț și s-a casat integral hotărârea din 07 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni; s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Copceac împotriva Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț, Primăriei Bădragii Vechi, raionul Edineț cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, reclamanta/intimată nu a demonstrat prin anumit suport probatoriu precum că, Piotr Cucu în momentul presupusei infracțiuni (22.01.2016) avea capacitate de exercițiu restrânsă. Deci, la caz reclamanta nu a prezentat o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată prin care s-ar demonstra că Piotr Cucu este o persoană lipsită de exercițiu.

Instanța de apel cu referire la prevederile art.1408 alin.(1) Cod civil, precum și rezultând din faptul că, la data săvârșirii presupusei infracțiuni (22.01.2016-29.01.2016) față de Piotr Cucu nu era instituită nicio măsură de ocrotire judiciară, nu era lipsit de capacitatea de exercițiu, nu era numită nicio persoană în calitate de curator, nu era beneficiar al vreunei instituții specializate de asistență socială (spital psihoneurologic), nu era beneficiar al unui Serviciu de asistență socială a DASPF Edineț, a conchis că în acest caz reclamanta nu poate invoca responsabilitatea DASPF față de acțiunile lui Piotr Cucu.

Totodată, a precizat că reclamanta în pct. 16 din cererea de adresare în judecată a invocat că, Piotr Cucu i-a cauzat un prejudiciu material prin infracțiune, în momentul în care era în stare de iresponsabilitate, adică nu conștientiza sau nu dirija pe deplin acțiunile sale. În acest caz, acțiunile lui Piotr Cucu cad sub incidența art.1409 alin.(1) care prevede că, persoana în privința căreia nu s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară care a cauzat un prejudiciu aflându-se în imposibilitatea de a conștientiza sau dirija pe deplin acțiunile sale (discernământ diminuat) nu răspunde pentru prejudiciu.

Instanța de apel a reliefat cu certitudine că, la adoptarea hotărârii, instanța de fond nu a luat în considerare faptul că, Piotr Cucu nu se află la evidență la DASPF, nu este beneficiar al unui Serviciu social din cadrul DASPF, astfel fiind ignorate prevederile art.8 alin.(1) din Legea nr.547 din 25.12.2003 a asistenței sociale, care prevede că, (1) Asistența socială se acordă la cerere, în baza referirii sau din oficiu, în condițiile legii. Astfel, chiar și dacă Piotr Cucu se afla (la acel moment) la evidența DASPF, art.8 alin.(6) al Legii nr.547 prevede că, dreptul la asistență socială nu exonerează persoana de responsabilitate pentru sine și pentru propria familie. În consecință, din considerentele menționate, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul declarat de Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Edineț, a casarea integrală a hotărârii din 07 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, cu emiterea unei noi soluții conform căreia acțiunea se respinge ca fiind

neîntemeiată.

La 08 mai 2020, prin intermediul poștei (f.d.189), Valentina Copceac, contrasemnată de avocatul Igor Țurcanu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat încălcarea normelor de drept material și anume că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a apreciat arbitrar probele.

Totodată, a menționat că instanța de apel în mod arbitrar și totalmente neîntemeiat și nemotivat a desființat hotărârea primei instanțe.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților conform scrisorii de însoțire datate cu 27 mai 2020 (f.d.195) și a fost recepționată la 01 iunie 2020 2020, conform avizelor de recepție (f.d.196-197).

La 25 iunie 2020, prin intermediul poștei (f.d.200), Primarul satului Bădragii Vechi, raionul Edineț, a depus referință la cererea de recurs, invocând dezacordul cu pretențiile reclamantei și a solicitat respingerea acestor.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 06 februarie 2020, iar Valentina Copceac și avocatul Igor Țurcanu au depus cerere de recurs la 08 mai 2020, prin intermediul poștei (f.d.189).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces, conform scrisorii de însoțire datate cu 13 martie 2020 (f.d.173) și a fost recepționată de către partea recurentă, inclusiv de către avocatul Igor Țurcanu, la 18 martie 2020 și 23 martie 2020 (f.d.175,177). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Valentina Copceac și avocatul Igor Țurcanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Valentina Copceac și avocatul Igor Țurcanu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Valentina Copceac și avocatul Igor Țurcanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Valentina Copceac și avocatul Igor Țurcanu împotriva deciziei din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat